

רשימת תמונות - בשער ראשון ובשער שני

עמ'	התמונה	באדיבות	מקור
16	יהושע אייזנשטט-ברזילי	אוסף שבדרון'	סה"ל 02 20 69 Schwad
17	אשר צבי גינצברג - 'אחד-העם'	אוסף שבדרון	סה"ל 02 13 39 Schwad
20	הרב שמואל מוהליבר	אוסף שבדרון	סה"ל 02 13 39 Schwad
28	ר' יחיאל מיכל פינס	אוסף שבדרון	סה"ל 02 17 90 Schwad
87	הברון אדמונד (בנימין) רוטשילד	אוסף שבדרון	סה"ל 02 20 69 Schwad
93	הרב נפתלי הרץ הלוי	קדם - בית מכירות פומביות	קדם, קטלוג מס' 12 (חשון תשע"א), פריט 288
108	הרב שמואל סלנט	אוסף שבדרון	סה"ל 02 15 78 Schwad
108	הרב יהושע ליב דיסקין	נחלת הכלל	Picasaweb
109	חיים חזן	הארכיון הציוני המרכזי	אצ"מ PHG\1030128
127	מפקידי הברון רוטשילד	הארכיון הציוני המרכזי	אצ"מ PHPS\1337417
129	הרב יעקב שאול אלישר	אוסף שבדרון	סה"ל 02 01 192 Schwad
142	הרב יצחק אלחנן ספקטור	אוסף שבדרון	סה"ל 02 15 105 Schwad
185	מסמך היסוד להקמת 'בית מסחר מרכזי ליינות הארץ הקדושה'	נחלת הכלל	יק"א וכרמל, 2, עמ' 225
186	הקמת בית המסחר 'כרמל'	נחלת הכלל	עיתון הצפירה
204-205	בית הפקידות בסאחם אל ג'ולן ומפת רכישות האדמה בחורן	משפחת אילן והוצאת יד בן-צבי	אילן, הכמיהה, עמ' 185, 250
221	הרב צדוק קאהן	הספרייה הלאומית של צרפת	סטודיו נדאר, כרך 38
223	שם טוב פריינטה	נחלת הכלל	אנחל, ספרדים, עמ' 465
229-230	יין כרמל - ניו יורק 1904	נחלת הכלל	יק"א וכרמל, 2, עמ' 219, 330
235	מפקידי יק"א	הארכיון הציוני המרכזי	אצ"מ PHG\1024335
237	סיגריות מטבח מהמושבות - כרמל - ניו יורק 1904	נחלת הכלל	יק"א וכרמל, 2, עמ' 367
244	האדרת - הרב אליהו דוד רבינוביץ-תאומים	נחלת הכלל	אתר יד ושם - תולדות קהילת מיר עד השואה: חיי הדת
252	הרב יהודה לובצקי	אוסף שבדרון	סה"ל 02 12 07 Schwad
255	חתימת הרב אהרן אורלנסקי	הספרייה הלאומית - ארכיון הרב עקיבא יוסף שלזינגר	סה"ל ARC. 4* 1878 01
255	חתימת הרב טודרוס כהן	הארכיון הציוני המרכזי	אצ"מ J15\5021
279	הרב יוסף צבי הלוי	מר אריה לוי	אוסף פרטי
280	הרב יוסף הלוי	ד"ר אלי שלוין	אוסף פרטי
283	תעודת הכשר יין כרמל - תרס"ד	נחלת הכלל	יק"א וכרמל, 2, עמ' 226
320	מפת ההתיישבות של יק"א בגליל התחתון 1905	פרופ' עירית עמית-כהן	ע' עמית-כהן, תכניות, עמ' 113

1. אוסף שבדרון - האוסף הלאומי לתצלומים על שם משפחת פריצקר, הספרייה הלאומית, אוסף הפורטרטים ע"ש אברהם שבדרון, The National Photography Collection, The Pritzker Family National Photography Collection, The National Library of Israel, Abraham Schwadron collection

ביבליוגרפיה

- אבישר, ספר טבריה: עיר כינורות ויישובה בראי הדורות, טבריה 1973
- אבני, ארגטינה ח' אבני, ארגטינה: הארץ היעודה, ירושלים תשל"ג
- אבני, פלשתינה ח' אבני, "פלשתינה או ארגטינה?", עת-מול, 253 (תשע"ח), עמ' 1-4
- אבני, חברת יק"א ח' אבני, "חברת יק"א והציונות", ח' אבני וג' שמעוני (עורכי), הציונות ומתנגדיה בעם היהודי, ירושלים תש"ן, עמ' 125-144
- אהרנסון, הבארון ר' אהרנסון, הבארון והמושבות: ההתיישבות היהודית בארץ-ישראל בראשיתה 1882-1890, ירושלים 1990
- אהרנסון, גפנים ויקבים R. Aaronsohn, *Vines and wineries in the Jewish colonies: Introducing modern viticulture into nineteenth-century Palestine*, Journal Studies in Zionism, 14 (1993), pp. 31-51
- אהרנסון, חדרה ר' אהרנסון, "חדרה על רקע תקופתה", אריאל 95-96 (תשנ"ג) עמ' 17-22
- אהרנסון, מדיניות הקרקע ר' אהרנסון, "מדיניות הקרקע ומדיניות ההתיישבות של הברון רוטשילד", ר' קרק (עורכת), גאלת הקרקע בארץ-ישראל - רעיון ומעשה, ירושלים 1990, עמ' 80-95
- אהרנסון, פילאנתרופיה ר' אהרנסון, "פילאנתרופיה והתיישבות - על יק"א ופועלה בארץ-ישראל", מחקרים בגאוגרפיה של ארץ-ישראל, יד (תשנ"ד), עמ' 95-107
- אהרנסון, שלבים ר' אהרנסון, "שלבים בהקמת מושבות העלייה הראשונה ובהתפתחותן", מ' אליאב (עורך), ספר העלייה הראשונה. כרך א: מאמרים, ירושלים תשמ"ב, עמ' 25-84
- אוריתא אוריתא: גליון תורני לדברי מחשבה והלכה, כרכים א-כב, נתניה תשל"ח-תשע"ז
- А. Г. Этингер, Материалы объ экономическомъ положеніи еврейскихъ колоній въ Палестинѣ: изданіе Комитета О-ва вспомошествованія евреямъ-земледѣльцамъ и ремесленникамъ въ Сиріи и Палестинѣ, Одесса 1905
- אילן, איכרי ריחו צ' אילן, "איכרי ריחו", קרדום, 30-28 (1983), עמ' 189-191
- אילן, הכמיהה צ' אילן, הכמיהה להתיישבות יהודית בעבר-הירדן - 1871-1947, ירושלים תשמ"ה
- אלברט, אדרת ש' אלברט, אדרת אליהו: תולדות חייו של [...] רבי אליהו דוד ראבינוביץ תאומים זצוק"ל [...], ירושלים תשס"ג

אלחאדיף, יצב גבולות	אלחאדיף, ספר יצב גבולות, [חמ"ד] תרס"ד
אליאב, ספר העלייה הראשונה	מ' אליאב (עורך), ספר העלייה הראשונה, כרך א: מאמרים - כרך ב: תעודות, ביוגרפיות וביבליוגרפיה, ירושלים תשמ"ב
אלפסי, חקרי ארץ ישראל	י' אלפסי, חקרי ארץ ישראל, ירושלים תשס"ו
אלפסי, שער ציון	י' אלפסי, שער ציון: קורות הלשכה הראשונה של בני ברית ביפו-תל אביב, תל אביב תשל"ו
אנחל, ספרדים	P. F. Ángel, Españoles sin patria y la raza sefardí, Madrid 1905
אפרתי, העדה הספרדית	נ' אפרתי, העדה הספרדית
אפרתי, הפרוטוקולים	נ' אפרתי, "הפרוטוקולים של לשכת "בני-ברית ירושלים", תרמ"ח-תרע"ט (1888-1919)", קתדרה 50 (תשמ"ט), עמ' 140-166
אריאל, המושבה גדרה	ד' אריאל (לייבאוויץ), המושבה גדרה, השתלשלותה וקורותיה: מראשית התייסדותה עד היום הזה: מתוך לוח ארץ ישראל לשנת תרס"א, ש' לסקוב (מהדירה), ירושלים תשל"ט
ארליך, יריחו היהודית	ז"ח ארליך, יריחו היהודית לדורותיה, ירושלים 1994
ארנון, בני משה	י' ארנון, משנתה ופועלה של אגודת "בני משה" בארץ ישראל תרמ"ט-תרנ"ז, עבודת מוסמך, אוניברסיטת בר אילן, תשמ"ג
בורה, מורשת יהודית	S. Bora, İzmir'de Yahudi Kültürel Mirası: İbranice Yazıtlar, Cihannüma: Tarih ve Coğrafya Araştırmaları Dergisi 2/1 (2016), pp. 15-36
ביתן, תמורות יישוביות	א' ביתן, תמורות יישוביות בגליל התחתון המזרחי 1800-1978, ירושלים תשמ"ב
במברגר, מכתב	"מכתב מאת הרב נתן במברגר לרב חיים זוננפלד", קטלוג בית המכירות <i>king David</i> , מכירה 1 (ניסן תשע"ח), פריט 142
בן-אריה, ירושלים החדשה	י' בן-אריה, עיר בראי תקופה: ירושלים במאה התשע-עשרה: ירושלים החדשה בראשיתה, ירושלים תש"ם
בן-ארצי, בנייתה של מטולה	י' בן-ארצי, "בנייתה של מטולה (1896-1902), ישראל עם וארץ ה-1 [23-24] (תשמ"ח-תשמ"ט), עמ' 219-232
בן-ארצי, המושבה העברית	י' בן-ארצי, המושבה העברית בנוף ארץ-ישראל 1882-1914, ירושלים תשמ"ח
בן-ארצי, הרטוב	י' בן-ארצי, "הרטוב - מושבה נשכחה בהרי יהודה", אופקים בגאוגרפיה, 3 (1977), עמ' 123-140
בן-ארצי, לתולדותיה	י' בן-ארצי, "לתולדותיה של מושבה עברית", א' שילר (עורך), ספר זאב וילנאי, א', ירושלים 1984, עמ' 351-358

בן-ארצי, מפועלים	י' בן-ארצי, "מפועלים לקולוניסטים": הקמת מושבות לפועלים בתקופה 1882-1914", אופקים בגאוגרפיה, 11-12 (1984), עמ' 85-97
בן בסט, הר-טוב	י' בן בסט, הר-טוב: מושבה מבודדת בהרי יהודה, רחובות 2008
בן-ברוך, אוסישקין באגרותיו	ש' בן-ברוך (שוארץ), אוסישקין באגרותיו, ירושלים תש"י
בן-זזון, עבודת יהודים	ר"ד בן-זזון, "עבודת יהודים בשמיטה לאחר המכירה", צהר: כתב-עת תורני, 32 (תשס"ח), עמ' 69-82
בן-טובים, צוואה	י"א בן-טובים, צוואת יצחק אייזיק בן טובים: איש ירושלים, ירושלים תשס"ז
בן-צבי, חליפת אגרות	י' בן-צבי, "חליפת אגרות בין הראשון לציון יעקב שאול אלישר לרב הכולל בקושטא רבי משה הלוי", יצחק ר' מלכו (עורך), אוצר יהודי ספרד, חלק ו, ירושלים תשכ"ג, עמ' 7-16
בן מאיר, מה נאכל	ר"י בן מאיר, מה נאכל בשנה השביעית, אפרת תשע"ד
בן שמאי, מל"ל	ב' בן שמאי, "משה לייב ליליינבלום (מל"ל) ועולמו כמחזאי", https://library.osu.edu/projects/hebrew-lexicon/02235-files/02235205.pdf
בראל, רוח רעה	ד' בראל, רוח רעה: מגפות הכולרה והתפתחות הרפואה בארץ-ישראל בשלהי התקופה העות'מאנית, ירושלים תשע"א
ברודצקי-תמרי, התשוקה לאדמה	א' ברודצקי-תמרי, התשוקה לאדמה: חדרה - מכפר לעיר 1952-1891, ירושלים תשע"ח
ברודר, לקורות הרבנות	רג"ב ברודר, "לקורות הרבנות הירושלמית האשכנזית", ר"מ אוסטרובסקי (עורך), איש ירושלים, ירושלים תרצ"ז, עמ' 49-61
ברוזה, מוצא	מ' וצ' ברוזה, מוצא: סיפור ארץ-ישראלי, ירושלים תשנ"ד
ברזילי, התחלה טובה	י' ברזילי (אייזנשטדט), "התחלה טובה", כורת: קובץ ספרותי, אודסה תר"ן, עמ' 99-102
ברזנר, כלכלת רחובות	ע' ברזנר, כלכלת רחובות כמושבת כרמים, 1890-1918 http://www.rehovot-archive.org.il/imgs/uploads/EconimicalSystem.pdf
ברכה, לזהותו	מ' ברכה, "לזהותו של 'סיניור פריינטה'", קתדרה, 91 (תשנ"ט), עמ' 173-174
ברנאי, התמורה	י' ברנאי, "התמורה בעמדת הרב רבינוביץ מפולטבה לציונות", סיני, 36 (תשל"ג) עמ' רפב-רפח
בת-יהודה, רי"מ פינס	ג' בת יהודה, "רבי יחיאל מיכל פינס", א' יונג (עורך), נוטרי מורשת: פרשיות חיים, ירושלים תשכ"ח, עמ' קצ-רב

מ"ד גאון, יהודי המזרח בארץ ישראל בעבר ובהווה, א-ב, ירושלים תרפ"ח-תרצ"ח	גאון, יהודי המזרח
ז' גולדברג, "דור הולך ודור בא" – השקפותיו של אברהם גולדפאדן בנושא החינוך היהודי", הגות: מחקרים בהגות החינוך היהודי, ט (2010), עמ' 245-259	גולדברג, דור הולך
ר"י גאלדהאבער, "הוצאת 'חיי נפש' מן הקודש לחו"ל", קובץ אשל אברהם, ב (תשע"ב), עמ' רל-רלח	גולדהבר, הוצאת
י' גאלדמאן, "שאר ישוב", ז' יעבץ (עורך), גאון הארץ, חלק א, ירושלים תרנ"ג, עמ' 23-34	גולדמן, שאר ישוב (תרנ"ג)
י' גולדשטיין, אנו היינו הראשונים: תולדות "חיבת ציון": 1881-1918, ירושלים תשע"ו	גולדשטיין, חיבת ציון
י' גולדשטיין, "מקומה של תנועת 'חיבת ציון' בקריסתה של עליית תרן-תרנ"א", קתדרה 158 (תשע"ו), עמ' 99-118	גולדשטיין, מקומה
י' גולדשטיין וי' בן ארצי, מושבה לא נושבה: פרשת עין-זיתים: 1890-1910, חיפה תשנ"א	גולדשטיין ובן-ארצי, מושבה
א"צ גינצברג (אחד העם), מכתבים בענייני ארץ ישראל: (1891-1926), קיבצה וערכה שולמית לסקוב, ירושלים תשס"ב	גינצברג, מכתבים
א"צ גינצברג, כל כתבי אחד העם, תל אביב תשי"ד	גינצברג, כתבי אחד העם
נ"מ גלבר, "ייסוד מחניים", סיני כט (תשי"א), עמ' רכו-רנו	גלבר, ייסוד מחניים
נ"מ גלבר, תולדות התנועה הציונית בגליציה: 1875-1918, א-ב, ירושלים 1958	גלבר, תולדות
זאב גלוסקין, זכרונות, תל אביב תש"ו	גלוסקין, זכרונות
י' גלס, תעשיית המשי של ראש-פינה, קתדרה, 59 (תשנ"א), עמ' 83-94	גלס, תעשיית המשי
ד' גלעדי, "המושבה באר-טוביה (קסטינה): סיפור של כשלון התיישבותי", הציונות, ג (תשל"ג), עמ' 100-151	גלעדי, באר טוביה
ד' גלעדי, "המושבות שלא בחסות הברון בשנות ה-90", י' קולת (עורך), תולדות הישוב היהודי בארץ ישראל מאז העלייה הראשונה, א. ירושלים תש"נ, עמ' 503-537	גלעדי, המושבות
מ"מ גערליץ, ספר מרא דארעא ישראל: מערכותיו [...] של [...] מרן יוסף חיים זאננעפעלד [...] ופרקים נבחרים בדברי ימייה של היהדות החרדית בארה"ק, כרך א, ירושלים תשכ"ט	גערליץ, מרא דארעא
ר' גפני, "הנוכחות היהודית ביריחו בתקופת המנדט", מחקרי בקעת הירדן, ב (תשע"ז), עמ' 49-69	גפני, הנוכחות

ג' גרא, אדמה ללא תנאי: קורות מייסדי נס ציונה - ואדי חנין, נחלת ראובן, תל אביב, נס ציונה תשמ"ט	גרא, אדמה
ג' גרא, חמדת אבות, תל-אביב 1982	גרא, חמדת אבות
י' גרזובסקי (גור), על סף מאה חדשה: ארץ-ישראל בשנים 1902-1897, תל אביב תשמ"מ	גרזובסקי, על סף
Bulletin de l'Alliance Israélite Universelle, 1860-1913	דו"ח כ"ח
י' דון-יחיא, "בישיבת וולוז'ין", נתיבה: שבועון הציונות הדתית, מיום 27.8.36 ובהמשכים	דון-יחיא, בישיבת וולוז'ין
מ' דיסקין, חוברת דברי מרדכי, ירושלים תרמ"ט	דיסקין, דברי מרדכי
רי"ל דיסקין, "בענין הוצאת אתרוגים בשביעית לחו"ל", ספר הזכרון עדות ליוסף, בני ברק תשע"ט, עמ' רז-ריז	דיסקין, הוצאת אתרוגים
רי"ל דיסקין, "תשובה בענין אתרוגי שביעית", שם ושארית: קובץ חידושי תורה ופרקי מוסר, לזכר [...] אפרים שמחה [...] רוזנפלד, בני ברק תשל"ה, עמ' קכ	דיסקין, תשובה
ר"ד דסלר, שנות דור ודור: אסופת גזנים, ה, ירושלים תשע"ז	דסלר, שנות דור ודור, ה
האכר: מיוחד לעבודת האדמה וכלכלתה, ירושלים תרנ"ג-תרנ"ה	האכר
ב' הוטרר, "שמיטת תרס"ג ביבנאל: פרק בתולדות ההתיישבות היהודית בגליל התחתון", אורשת, ח (תשע"ח), עמ' 45-74	הוטרר, שמיטת תרס"ג
צ' הורביץ, "מרשימותיו של אחד משרידי הבילויים", א' דרויאנוב (עורך), מימים ראשונים: ירחון לדברי ימי התחיה בישראל, א, תל-אביב 1934-1935, עמ' 241-254	הורביץ, מרשימותיו
מ' הילדסהיימר, "שמעון ברמן ותוכניתו ליישוב ארץ-ישראל", קתדרה 47 (תשמ"ח), עמ' 50-69	הילדסהיימר, שמעון ברמן
י' הירשענזאהן (עורך), דבר השמיטה: קובץ כל דברי הרבנים [...] המהפכים בכחא דהיתרא [...], ירושלים תרמ"ח	הירשענזאהן, דבר השמיטה
מ' בן-הלל הכהן, עולמי, ב, ירושלים תרפ"ז	הכהן, עולמי
א' הלוי (עורך), בית שטמפר: משפחת מנחם יהודה שטמפר ולאח כץ הומיגר מפתח תקוה: קובץ לזכרם, קיבוץ דליה תשנ"ט	הלוי, בית שטמפר
רי"צ הלוי, ספר הוראות שעה, ירושלים תרס"ט	הלוי, הוראות שעה
"מכתבו של רבי נפתלי הירץ הלוי", קטלוג בית המכירות 'יודאיקה ירושלים', כ"ז תשרי תשס"ז (18.6.2006), פריט 331	הלוי, מכתב
רנ"ה הלוי "פסקי דינים בהנהגת עבודה בשביעית", י"ל פראנק וש"ד רוזנטל (עורכים), הר המור: שביעית, ירושלים תשנ"ד, עמ' קט-קיב	הלוי, פסקי דינים

המבורגר, שלושה עולמות	ח' המבורגר, ספר שלשה עולמות, ב, ירושלים תש"ט
הנקין, מחיבת ציון לאנטי ציונות	א' הנקין, מחיבת ציון לאנטי ציונות: תמורות באורתודוקסיה המזרח אירופית - הרב דוד פרידמן מקרלין (1828-1915) כמקרה מבחן, עבודת מוסמך, אוניברסיטת תל אביב, תשע"ד
הראל, התנועה הציונית	ח' הראל, "התנועה הציונית והיישוב בארץ-ישראל בשלהי העלייה הראשונה", מ' אליאב (עורך), ספר העלייה הראשונה. כרך א: מאמרים, ירושלים תשמ"ב, עמ' 383-406
הרשברג, בארץ המזרח	א"ש הרשברג, בארץ המזרח, ירושלים תשל"ז
וולפסון, היתר	רי"מ וולפסון, "היתר מכירת הארץ בשמיטה לנכרי", נזר התורה, טז (תשס"ח), עמ' כח-לב
וייס, בשעריך ירושלים	י"א ווייס, בשעריך ירושלים: זכרונות ורשומות, ירושלים תש"ט
ולדמן, הוראות	ר"מ ולדמן, "הוראות לשנת השמיטה תרס"ג", תחומין, יג (תשנ"ב-תשנ"ג), עמ' 47-52
ורהפטיג וכ"ץ, הרבנות הראשית	ר"א ורהפטיג ור"ש כ"ץ (עורכים), הרבנות הראשית לישראל: שבעים שנה לייסודה, תרפ"א-תנש"א, א-ג, ירושלים תשס"ב
זלטנרייך, מפגשי תרבויות	י' זלטנרייך, "מפגשי תרבויות?: מושבות הגליל התחתון בעיני פקידי יק"א ופיק"א", קתדרה, 120 (תשס"ו), עמ' 107-134
זלקין, ארטאדטכסי העיר	מ' זלקין, "ארטאדאכסי העיר": לשאלת קיומה של אורתודוקסייה בליטא במאה התשע עשרה, י' שלמון ואחרים (עורכים), אורתודוקסייה יהודית: היבטים חדשים, ירושלים תשס"ו, עמ' 428-446
חננאל, הגאון מלובלין	ר"י חננאל, ספר הגאון מלובלין: פרקי חייו ולקט מתורתו של [...] רבי שניאור זלמן פראדקין [...], ירושלים תשל"ז
חרל"פ, מי מרום, יז	רי"מ חרל"פ, מי מרום, חלק שבעה עשר, ירושלים תש"ע
חשבון ועד החברה	חשבון ועד החברה לתמיכת בני ישראל עובדי אדמה ובעלי מלאכה בסוריא ובארץ הקדושה: [א]. מן חודש אייר תר"ן עד חודש אייר תרנ"ג, אודסה תרנ"ג [ב]. מן חודש אייר תרנ"ג עד חודש אייר תרנ"ו. אודסה תרנ"ו [ג]. מן חודש אייר תרנ"ו עד חודש אייר תרנ"ט, אודסה תרנ"ט. [ד]. מן חודש אייר תרנ"ט עד חודש אייר תרס"ב. אודסה תרס"ג. [ה]. מן חודש אייר תרס"ב. עד חודש אייר תרס"ה, אודסה תרס"ו
חשביה, נס ציונה	א' חשביה, נס ציונה: עיר עם לב של מושבה (תרמ"ג, 1883 - תשס"ג, 2003), נס ציונה תשס"ג

ש' טולידנו, "עליית תר"ן-תרנ"א (1891-1890) ומקומה בהתפתחות היישוב היהודי בארץ-ישראל", עבודת דוקטור, אוניברסיטת חיפה, 1999	טולידנו, עליית תר"ן-תרנ"א
רי"מ טוקצינסקי, "תרומת המעשה בזמן הזה - למעשה", רי"ל פישמן (עורך), אזכרה: לנשמת הגאון הצדיק הרב רבי אברהם יצחק הכהן זצ"ל, חלק ה, ירושלים תרצ"ז, עמ' טו-כא	טוקצינסקי, תרומת המעשר
רי"מ טוקצינסקי, ספר עיר הקדש והמקדש, א-ה, ירושלים תש"ל	טוקצינסקי, עיר הקדש והמקדש
ש' טיקוצ'ינסקי, ישיבתיות וציונות: חובבי ציון בישיבות ליטא, עבודה סמינריונית, האוניברסיטה העברית בירושלים, תשס"ג, https://www.academia.edu/36498558/Hibbat_Zion_in_Lithuanian_yeshivot	טיקוצ'ינסקי, ישיבתיות וציונות
רכ"ש טכורש, "לתולדות הרבנות בתל-אביב", הליכות, 40 (תשכ"ו), עמ' 38-39	טכורש, לתולדות הרבנות
א' טרופה, יסודות לתולדות פתח תקוה, פתח תקוה תש"ט	טרופה, יסודות
ש' טשרנוביץ, ספר בני משה ותקופתם: (מונוגרפיה), וורשה תרע"ד	טשרנוביץ, בני משה
ש' טשרנוביץ, "ראשון לציון", רי"ל פישמן (עורך), ספר שמואל: זכרון להרב שמואל מוהליבר במלאת עשרים וחמש שנים לפטירתו, עמ' קסה-קעב	טשרנוביץ, ראשון לציון
א' ידידיה, לגדל תרבות עבריה: חייו ומשנתו של זאב יעבץ, ירושלים תשע"ו	ידידיה, לגדל תרבות
ד' ילין, כתבי דוד ילין, א-ז, ירושלים תשל"ב-תשמ"ג	ילין, כתבי
י"י ילין (עורך), ספר האחווה: ליובל החמשים של אגדת אחווה העולמית תרנ"ה-תש"ה, ירושלים תש"ז	ילין, ספר האחווה
א' ינקלביץ, "דוד חיים, הפקיד ש'נעלם", והקמת חוות ההכשרה בסג'רה", קתדרה, 98 (2000), עמ' 98-122	ינקלביץ, דוד חיים
א' ינקלביץ, "האריסות בסג'רה: דגם להתיישבות החקלאית היהודית בארץ-ישראל בראשית המאה העשרים", קתדרה, 120 (תשס"ו), עמ' 79-106	ינקלביץ, האריסות בסג'רה
ר' יפלא, "סוגיית מתנחלי-החוץ בחדרה, תרנ"א-תרפ"ו", הח'אן: אסופה לחקר חדרה והמושבות, 1 (תשס"ד) עמ' 34-62	יפלא, מתנחלי-החוץ
ר"ז יעבץ, "אתרוג של א"י", המזרח, ג (תרס"ג), עמ' 155-162	יעבץ, אתרוג
ר"ז יעבץ (עורך), מציון: ספר לכל נפש ולכל בית ישראל, חלק ראשון, וארשא תרנ"ה	יעבץ, מציון
י' יערי-פולסקין, ספר היובל למלאות חמישים שנה ליסוד פתח תקוה תרל"ח-תרפ"ח, תל-אביב תרפ"ט	יערי-פולסקין, ספר היובל

א' יערי, זכרונות ארץ ישראל: מאה ועשרים פרקי-זכרונות מחיי הישוב בארץ מהמאה השבע-עשרה ועד ימינו, ירושלים תש"ז	יערי, זכרונות
ה' יפה, דור מעפילים: זכרונות, מכתבים ויומן, ירושלים תשל"א	יפה, דור מעפילים
The Jewish Colonization Association and the Carmel Wine Company [...], v. 2: complainants' record - exhibit book, New York 1904	יק"א וכרמל
ג' ירדני, העיתונות העברית בארץ ישראל בשנים 1863-1904, ירושלים תשכ"ט	ירדני, העיתונות
א' כהן-רייס, מזכרונות איש ירושלים, ירושלים תשכ"ז	כהן-רייס, מזכרונות
ר"ק כהנא, חקר ועיון: קבץ מאמרים, א, תל-אביב תש"ך ר"ק כהנא, "שאלה של בני מושבות הדרום לשמיטה תרנ"ו", המעין, ב, ב-ג (תשט"ו), עמ' 98-105	כהנא, חקר ועיון כהנא, שאלה
י' כץ, גאולה תתנו לארץ: חברת 'גאולה' לרכישת קרקעות 1914-1902, ירושלים תשמ"ז	כץ, גאולה תתנו
ש"ז לאנדא וי' רבינואוויץ, ספר אור לישרים: [...] נגד השטה הציונית, ורשה תר"ס	לאנדא ורבינואוויץ, אור לישרים
רע"מ לויין, "שאלות בקיום מצוות שמיטה בתרנ"ו", אוריתא יח (תשנ"ו), עמ' שטו-שכא	לויין, שאלות
ש"ד לויין, תולדות חב"ד בארץ הקודש: בשנים תקל"ז-תש"י: על פי מכתבים, מסמכים ורשימות הנדפסים בספרים ובעתוני התקופה, ברוקלין תשמ"ח	לויין, תולדות חב"ד
א"ז לויין-אפשטיין, זכרונותי, תל אביב תרצ"ב	לויין-אפשטיין, זכרונותי
יו"ט לוינסקי (עורך), ספר המועדים, כרך ו: ימי מועד וזכרון - פורים, ל"ג בעמר, חמשה עשר באב, תל אביב תשי"ט	לוינסקי, ספר המועדים, ו
אחיאסף: לוח-עם ספרותי ושמושי עם תמונות וציורים לשנת תרנ"ה-תרנ"ח, ווארשא תרנ"ד-תרנ"ז	לוח אחיאסף
ד' לוי, "אור לישרים" - מניפסט אנטי-ציוני - ותגובות אחדות", הציונות, יט (תשנ"ה), עמ' 31-65	לוי, אור לישרים
א"מ לונץ, ירושלים, שנה שלישית, ירושלים תרמ"ט	לונץ, ירושלים, ג
א"מ לונץ, לוח ארץ ישראל: לשנת תרנ"ו - לשנת תרס"ד, ירושלים תרנ"ה - תרס"ג	לונץ, לוח
י' לנג, "אוניברסיטה" או "ישיבה כביבנה": הערות והארות לתולדות החנוך בגדרה (תרנ"ג-תרע"ט)", דור לדור, לה (תש"צ), עמ' 25-62	לנג, אוניברסיטה

לנג, דבר עברית	י' לנג, דבר עברית!: חיי אליעזר בן יהודה, א-ב, ירושלים תשס"ח
לנג, המאבק	י' לנג, "המאבק בפעילות המיסיון בראשית העלייה הראשונה והשתקפותו בעיתונות הירושלמית", קתדרה, 80 (תשנ"ו), עמ' 63-87
לנג, המאבקים	י' לנג, "המאבקים על דמותם של בתי הספר הלאומיים והשתקפותם בדיוני אספות המורים, תרנ"ב-תרנ"ו", דור לדור, י (תשנ"ו), עמ' 156-97
לנג, המשבר	י' לנג, "המשבר בחינוך ברחובות בשנים תרס"ג-תרס"ה", דור לדור, כג (תשס"ג), עמ' 73-121
לנג, לאימות	י' לנג, "לאימות אדמתית" ו"ציונות רוחנית" והעברית שביניהן: על יחסי אחד-העם ובן-יהודה, הציונות, כג (תרס"ב), עמ' 195-280
לנג, מכתבי אמת	י' לנג, "מכתבי אמת מארץ ישראל יצמחו: מלחמת העתונות בין חופשיים לחרדים בראשית ימי היישוב", קשר, 24 (1998), עמ' 57-67
לנדא, שטר מכירה	"שטר מכירה של כתב יד ספר שנות אליהו מהגר"א בכתב יד וחתימת נכדו רבי אליהו לנדא. ירושלים תרנ"ה", קטלוג בית המכירות גנזים, מכירה 6 (טבת תש"פ), פריט 77
לסקוב, חובבי ציון	ש' לסקוב, חובבי ציון במאבק עם רוטשילד על פני היישוב, הציונות, יב (1987), עמ' 29-71
לסקוב, חיי אחד העם	ש' לסקוב, חיי אחד העם, ירושלים תשס"ז
מאירוביץ, דו"ח	M.G. Meerovichemъ, Описание еврейских колоній въ Палестинѣ, Одесса 1900
מאירוביץ, חבלי תחיה	מ' מאירוביץ, חבלי תחיה: קבץ מאמרים נבחרים בשאלות הישוב העברי בארץ ישראל, מלפני 50 שנה ועד פרוץ מלחמת העולם, תל-אביב תרצ"א
מיוחס, פרי אדמה	ר"ר מיוחס, פרי האדמה, א-ד, שאלוניקי, תקי"ב-תקכ"ג
מיורק, אמיל מאירסון	י' מיורק, "אמיל מאירסון וראשית המעורבות של חברת יק"א בארץ-ישראל", קתדרה, 62 (תשנ"ב), עמ' 69-79
מיורק, כינוס	י' מיורק, "כינוס נציגי היישוב החדש, יפו 1894", קתדרה, 66 (תשנ"ג), עמ' 67-144
מייזל, שפ"ר	י' מייזל, ר' שאול פינחס רבינוביץ (שפ"ר): האיש ופעלו, תל אביב 1943
מכתבים מארץ ישראל	מכתבים מארץ ישראל, יפו תרנ"ג-תרנ"ה
מלאכי, הפולמוס	א"ר מלאכי, "הפולמוס על הרב קוק וספרו "אדר היקר", אור המזרח, נ"א (תשכ"ה), עמ' 136-143
מלאכי, מנגד תראה	א"ר מלאכי, מנגד תראה, ירושלים תשס"א

מלאכי, פרקים	א"ר מלאכי, פרקים בתולדות היישוב הישן, תל אביב תשל"א,
מלמד, פניני הלכה: שביעית	ר"א מלמד, פניני הלכה: שביעית, הר ברכה תשע"ה
מנדל, התפתחות המסים	א' מנדל (עורך), התפתחות המסים בארץ ישראל: סקירה היסטורית, ירושלים תשכ"ח
מרגלית וגולדשטיין, מפעלו	י' מרגלית וי' גולדשטיין, "מפעלו של הברון אדמונד דה-רוטשילד, 1882-1899", י' קולת (עורך), תולדות היישוב היהודי בארץ ישראל מאז העליה הראשונה, א-ב, ירושלים 1889-1995, עמ' 419-501
ניסנבוים, אגרות	ר"י ניסנבוים, אגרות הרב ניסנבוים: (תרנ"א-תש"א), י' שפירא (מהדיר), ירושלים תשט"ז
ניסנבוים, עלי חלדי	ר"י ניסנבוים, עלי חלדי, ירושלים תשכ"ט
ניצני ארץ	ניצני ארץ: כתב העת של ישיבת מרכז הרב, ו, ירושלים תשמ"ח
סלוצקי, שיבת ציון (תרנ"ב)	א"י סלוצקי (עורך), שיבת ציון: קובץ מאמרי גאוני הדור בשבח יישוב ארץ ישראל, ווארשא תרנ"ב
סלוצקי, שיבת ציון (תשע"ב)	א"י סלוצקי (עורך), שיבת ציון: קובץ מאמרי גאוני הדור בשבח יישוב ארץ ישראל, מ' הורוביץ (מהדיר), הר ברכה תשע"ב
סלנט, מכתב לרב הלוי	"מכתב מהרב שמואל סלאנט, אל רבי נפתלי הירץ הלוי אב"ד יפו [...]...", קטלוג בית מכירות קדם, מכירה 65 (אדר ב' תשע"ט), פריט 219
סמילנסקי, רחבות	מ' סמילנסקי רחבות: ששים שנות חייה, תר"ן-תש"י, רחובות תש"י
סמסונוב, זכרון יעקב	א' סמסונוב, זכרון יעקב: פרשת דברי-ימיה, תרמ"ב-תש"ב, זכרון יעקב תש"ג
ספר התרומה	ר"ב בן יצחק, ספר התרומה - הלכות ארץ ישראל: נוסח כ"י לונדון 518, ר"י פרידמן (מהדיר), אשקלון תשס"ח
ספר כפתור ופרח	ר"א הפרחי, ספר כפתור ופרח, א-ג, רא"י חבצלת (מהדיר), ירושלים תשנ"ד-תשנ"ט
סקרלטו, אושר חולף	Skarlatou, Amalia, <i>Evanescence Happiness: Ottoman Jews Encounter Modernity, the Case of Lea Mitrani and Joseph Niego (1863-1923)</i> , M.A. thesis, University of Maryland, 2010
עבר-הדני, אגודת הכורמים	א' עבר-הדני, תולדות אגודת הכורמים תרס"ו-תשכ"ו, ראשון-לציון וזכרון-יעקב 1966
עבר-הדני, אגודת פרדס	א' עבר-הדני (עורך), אגודת פרדס בת 70: תר"ס-תשל"ל, תל אביב תשל"ל
עבר-הדני, ההתיישבות	א' עבר-הדני, ההתיישבות בגליל התחתון: חמישים שנות קורותיה, רמת גן 1955

עבר-הדני, חדרה	א' עבר-הדני, חדרה: תרנ"א-תשי"א, 1891-1951 - שישים שנות קורותיה, תל אביב תשי"א
עבר-הדני, משמר הירדן	א' עבר-הדני, משמר הירדן: מושבת-הספר שנפלה, תרמ"ד-תש"ח - 1884-1948, ירושלים תשס"ב
עזריאל, שרשים	י' עזריאלי, שרשים ונצרים, ירושלים תשנ"ד
עמיאור, משק בית האיכר	ח' עמיאור, משק בית האיכר: המשק המעורב במחשבה הציונית, ירושלים תשע"ו
עמית-כהן, קלווריסקי	ע' עמית-כהן, חיים מרגלית קלווריסקי, יוצר ההתיישבות בגליל התחתון המזרחי, יהדות זמננו: שנתון לעיון ולמחקר, 5 (תשמ"ט), עמ' 137-152
עמית-כהן, תכניות	ע' עמית-כהן, "תכניות להקמת חבל יהודי אוטונומי בסנג'ק עכו, 1905-1902", קתדרה, 49 (1988), עמ' 103-116
ערך שביעית	ספר ערך שביעית: חוברת מכילה שורה של הערכות על שמירת שביעית כהלכה, מאת רבני ארץ-ישראל, ירושלים תרצ"ז
פוס, היתר תרנ"ו	מ"א פוס, "היתר המכירה תרנ"ו ומשמעותו לזמננו", ירחון האוצר, לו (תש"פ), עמ' קצא-ריט
פוס, יסוד המעלה	מ"א פוס, "יסוד המעלה - מלחמת הרידב"ז בר' פישל סלומון", בלוג היתר המכירה, (26.2.2015), http://hetermechira.blogspot.com/2015/02/blog-post_26.html
פוס, שטר היתר	מ"א פוס, "שטר היתר המכירה תרמ"ט", קובץ חצי גבורים פליטת סופרים, י (תשע"ז), עמ' א'פ-א'קי
פוס, תשובת	מ"א פוס, "תשובת בעל 'אבני נזר' בעניין היתר המכירה בשמיטה - השלמות והבהרות ע"פ כתב היד", המעין 220 (תשע"ז), עמ' 31-43
פוקס, עיתונים	ד' פוקס (עורך), "עיתונים וכתבי-עת יהודיים בירושלים, תרי"ד - תרפ"ג (מתוך הלקסיקון הביבליוגרפי של יעקב שכטר לתולדות ירושלים)", קתדרה, 6 (תשל"ח), עמ' 187-218
פינס, בנין הארץ	רי"מ פינס, כתבי יחיאל מיכל פינס: כרך ב, בנין הארץ, א-ב, תל-אביב תרצ"ט
פישמן, תולדות	רי"ל פישמן, "תולדות רבי שמואל", רי"ל פישמן (עורך), ספר שמואל: זכרון להרב שמואל מוהליבר במלאת עשרים וחמש שנים לפטירתו, ירושלים תרפ"ג, עמ' ד-עב
פלס, יחסם	ח"י פלס, "יחסם של בני היישוב הישן להתיישבות בארץ-ישראל במאה הי"ט", ציון, 41 (תשל"ו), עמ' 148-162
פלשין, ספר הזיכרון	ר"א פעלשין, ספר הזיכרון: ותחית ארץ ישראל ומסעות בארצות שונות [...] ותולדות אורי פעלשין ומשפחתו [...], רחובות 1974

פנקס פתח תקוה	פנקס המושבה פתח תקוה: תרס"א-תרס"ג (1903-1901), סה"ל, מכון לתצלומי כתבי יד, סרט 36829. מקור: אוניברסיטת בר אילן, כתב יד 720
פסקי מהרי"ט	ר' יוסף מטארני, תשובות ופסקי מהרי"ט החדשים, ירושלים תשל"ח
פראנק ורוזנטל, הר המור: שביעית	י"ל פראנק וש"ד רוזנטל (עורכים), הר המור: שביעית, ירושלים תשנ"ד
פרי, נשיאים ורוח	י' פרי, נשיאים ורוח וגשם אין : המיסיון הלונדוני בארץ ישראל במאה התשע עשרה, תל אביב תשס"ב
פרידמן, למשמעותו	מ' פרידמן, "למשמעותו החברתית של פולמוס השמיטה (תרמ"ט-תר"ע)", שלם א (תשל"ד), עמ' 455-479
פרידמן, ספר הזכרונות	א"א פרידמן, ספר הזכרונות (תרי"ח-תרפ"ו), תל אביב תרפ"ו
פריימן, ספר היובל	א"מ פריימאן, ספר היובל לקורות המושבה ראשון לציון, א-ב, ירושלים-יפו תרס"ג-תרע"ג
קולת, פועלי	י' קולת, "פועלי העלייה הראשונה; חלוצי ההתיישבות או מבקשי תמיכה?", מ' אליאב (עורך), ספר העלייה הראשונה. כרך א: מאמרים, ירושלים תשמ"ב, עמ' 337-382
קונט, סוריה	V. Cuinet, Syrie, Liban et Palestine: geographie administrative, statistique, descriptive et raisonnee, Paris 1896
קונפורטי, הר טוב	י' קונפורטי, הר טוב - מושבה שונה 1895 - 1929, http://www.thebulgarianjews.org.il/_Uploads/dbsAttachedFiles/hartuv(4).doc
קונפורטי, חלוצים בולגרים	קונפורטי, "חלוצים בולגרים בולגרים בעיר התמרים: התיישבות יהודים מבולגריה ביריחו בסוף המאה ה-19", עת-מול, 238 (2015), עמ' 13-15
קוק, אגרות הראיה	רא"י קוק, אגרות הראיה, א-ג, ירושלים תשמ"ה
קוק, אגרות חמדה	רא"י קוק, אגרות חמדה: לקט אגרות ואמרים בנושא השמיטה, יד בנימין תשס"ח
קלויזנר, היסטוריה	י' קלויזנר, היסטוריה של הספרות העברית החדשה: שיעורים, א-ו, ירושלים תר"צ-תש"י
קלויזנר, התנועה	י' קלויזנר, התנועה לציון ברוסיה, א-ג, ירושלים תשכ"ב-תשכ"ה
קלויזנר, נס ציונה	י' קלויזנר, "תולדות האגודה נס ציונה: בוולוז'ין: תעודות ומסמכים", ירושלים תשי"ד
קמינצקי, מסמכים	ר"ד קמינצקי, מסמכים נדירים להנצחת שמו של הגר"א: פעולותו של רבי אליהו לאנדא, (בן בנינו). ישרון יט (תשס"ז), עמ' תשל"ז-תשמ"ב

קניאל, במעבר,	י' קניאל, במעבר: היהודים בארץ-ישראל במאה הי"ט בין ישן לחדש ובין יישוב ארץ הקודש לבין ציונות: מבחר מאמרים, ירושלים תש"ס
קניאל, היחסים	י' קניאל, היחסים בין הישוב הישן והישוב החדש: בתקופת העלייה הראשונה והשנייה [1882-1914], א-ב, עבודת דוקטור, אוניברסיטת בר-אילן, תשל"ח
קניאל, המשך ותמורה	י' קניאל, המשך ותמורה: היישוב הישן והיישוב החדש בתקופת העלייה הראשונה והשנייה, ירושלים תשמ"ב
קניאל, ממדי הירידה	י' קניאל, "ממדי הירידה מן הארץ בתקופת העלייה הראשונה והשנייה (1882-1914)", קתדרה, 73 (1994), עמ' 115-138
קצ'נסקי, גולדפאדן	מ' קצ'נסקי, "אברהם גולדפאדן אבי התיאטרון בידיש ו"חיבת ציון", חוליות" דפים למחקר בספרות יידיש וזיקותיה לספרות העברית, 8 (2004), עמ' 347-358
קרלינסקי, פריחת ההדר	נ' קרלינסקי, פריחת ההדר: יזמות פרטית ביישוב: 1890-1939, ירושלים תשס"א
קרסל, אם המושבות	ג' קרסל, אם המושבות פתח תקוה, פתח תקוה תשי"ג
קרק, ירושלים וסביבותיה	ר' קרק, ירושלים וסביבותיה: רבעים, שכונות וכפרים 1800 - 1948, ירושלים תשנ"ה
קרק, רכישת קרקעות	ר' קרק, "רכישת קרקעות והתיישבות חקלאית חדשה בא"י בתקופת טיומקין", 1890-1892, הציגות, ט (תשמ"ד), עמ' 179-193
רבינוביץ, ציון במשפט	רא"ע רבינוביץ, ספר ציון במשפט: או השקפה רבנית על הציגות, על האספה המוקדמת במזרח ועל הקונגרס השני בבזל, ורשה תרנ"ט
רבינוביץ, תאומים, אגרות האדר"ת	רא"ד רבינוביץ-תאומים, אגרות האדר"ת, נספח ל: רא"י קוק, אדר היקר ועקבי הצאן, ירושלים תשכ"ז
רבינוביץ-תאומים, בדין סחורה באתרוגים	רא"ד רבינוביץ-תאומים, "בדין סחורה באתרוגים שגדלו בשביעית", ר"י בוקסבוים (עורך), קובץ המועדים: סוכות, ירושלים תשס"ג, עמ' תקלט-תקמ
רבינוביץ-תאומים, בענין אתרוגים	רא"ד רבינוביץ-תאומים, "בענין אתרוגים של שביעית", עדות: קובץ תורני, טו (תשנ"ד), עמ' ז
רבינוביץ-תאומים, היתר רוהלד, שמע שלמה	רא"ד רבינוביץ-תאומים, "היתר מכירת הארץ בשמיטה לנכרי", נזר התורה, טז (תשס"ח), עמ' לב-לד ש' רוהלד, קונטרס שמע שלמה, תל אביב תש"ה
רוזנברג, ההתיישבות בחורן	A. Rosenberg, <i>Zur Kolonisationsgeschichte des Hauran Landes</i> , Zion, II, 4-5 (1896), pp. 114-130

A. Rosenberg, <i>Jerusalem (14.9.1896)</i> , Zion, II, 10 (1896), pp. 310-313	רוזנברג, מכתב מירושלים
ר"ט ראזענטהאל, הלכה מבוררת: הלכות שמיטת בארץ ישראל ותרומות ומועשרות מהאתרוגים והיין [...] משנת השביעית [...], ווארשא תרנ"ה	רוזנטל, הלכה מבוררת
י' רוקח, ותיקים מספרים, רמת גן 1972	רוקח, ותיקים מספרים
ב' ריבלין, "הגאון ר' דוד פרידמאן זצ"ל ושאלת השביעית", סיני נח, עמ' קמג-קמט	ריבלין, הגאון
ב' ריבלין, הרב יצחק צבי ריבלין, ירושלים תשכ"א	ריבלין, הרב יצחק צבי ריבלין
י"י ריבלין, מאה שערים, ירושלים תש"ז	ריבלין, מאה שערים
י' ריבקינד, "אגרות ציון", רי"ל פישמן (עורך), ספר שמואל: זכרון להרב שמואל מוהליבר במלאת עשרים וחמש שנים לפטירתו, ירושלים תרפ"ג, עמ' עג-קג	ריבקינד, אגרות ציון
רש"ז ריגר, "בענין תיקון טבל מעשר", בתוך: ספר עולת שלמה: לזכרו של [...] שלמה דוד סטוצקי ז"ל, ב, פתח תקוה תשמ"ט, עמ' שלה-שלו	ריגר, בענין תיקון טבל
ח' רם, היישוב היהודי ביפו בעת החדשה: מקהילה ספרדית למרכז ציוני, ירושלים תשנ"ו	רם, יפו
ח' רם, "מחלוקת בקרב הנהגת העדה היהודית ביפו", קתדרה, 64 (תשנ"ב), עמ' 103-126	רם, מחלוקת
ר' משה בן מיימון, משנה תורה: הוא היד החזקה, בני ברק תשמ"ו ע' רמון, "ציונות תרבותית כחלופה לרפורמה בכתבי אחד העם", י' יזגר ואחרים (עורכים), מעבר להלכה: מסורתיות, חילוניות ותרבות העידן החדש בישראל, שדה בוקר תשע"ד, עמ' 108-140	רמב"ם רמון, ציונות תרבותית
מ"ד שו"ב, זיכרונות לבית דויד: פרקים בתולדות המושבה ראש-פינה, חלק ב: ההדיר מכתב-היד והוסיף מבוא והערות מ' הילדסהיימר, תל אביב תשס"ט	שו"ב, זיכרונות (ב)
מ"ד שו"ב, זכרונות לבית דויד: שבעים שנות עבודה בשדה התחייה והיישוב, ירושלים תשל"ג	שו"ב, זכרונות לבית דוד
ר"א בורנשטיין, ספר שאלות ותשובות אבני נזר, א-ד, פיעטרקוב-ווארשא, תרע"ב-תרצ"ד	שו"ת אבני נזר
ר"י שמעלקיש, ספר שאלות ותשובות בית יצחק, חלק יורה דעה חלק ראשון, פרעשמילא תרמ"ט	שו"ת בית יצחק
ר"מ מטראני, שאלות ותשובות המבי"ט, א-ב, ירושלים תש"ן	שו"ת המבי"ט

ר"א ילוז, שו"ת יש מאין: חלק ב, ירושלים תרצ"ב	שו"ת יש מאין
רי"ש אלישר, ספר יש"א איש, ירושלים תרנ"ו	שו"ת יש"א איש
ר"ל בן חביב, שו"ת מהרלב"ח, ירושלים תשס"ח	שו"ת מהרלב"ח
ר"ש מוהליבר, שו"ת מהר"ש מוהליבר, ירושלים תש"ם	שו"ת מהר"ש מוהליבר
ר"מ מטראני, שו"ת מהרי"ט, ספר שאלות ותשובות מהרי"ט, א-ב, תל-אביב תשי"ט	שו"ת מהרי"ט
רי"ל דיסקין, ספר שו"ת מהרי"ל דיסקין, ירושלים תרע"א	שו"ת מהרי"ל דיסקין
רש"מ שבדרון, שו"ת מהרש"ם, א-ט, ירושלים תשל"ד-תש"ן	שו"ת מהרש"ם
רא"ב אלחאדיף, שו"ת מפי אהרן, ירושלים תרס"ז	שו"ת מפי אהרן
רא"י קוק, שו"ת משפט כהן, ירושלים תשנ"ג	שו"ת משפט כהן
רי"א ספקטור, תשובות רבינו יצחק אלחנן, ירושלים תש"ע	שו"ת ר' יצחק אלחנן
רע"י שלעזינגער, תשובות רבי עקיבה יוסף, אורח חיים, א-ב; יורה דעה, א-ב, ירושלים תשס"ט-תשע"ו	שו"ת ר' עקיבה יוסף
ר"מ רוביו, שו"ת שמן המר, ליוורנו תקנ"ג	שו"ת שמן המר
רי"מ וולפסון, שו"ת שפת הים, ב, וילנא תרמ"ח	שו"ת שפת הים
ש' שטיין, מחניים: מושבה קצרת ימים, ירושלים תשל"ח	שטיין, מחניים
א' שטיין-אשכנזי, "אגודת בני משה", מרכזת בוורשה וזיקתה לתנועת חיבת ציון", הציונות, יא (1986), עמ' 29-64	שטיין-אשכנזי, אגודת בני משה
א' שטיין-אשכנזי, "ראשיתה של רחובות, תר"ן-תר"ס (1890-1900)", קתדרה 1 (1908), עמ' 143-163	שטיין-אשכנזי, ראשיתה
א' שויביץ, פעילותו הציבורית והלאומית של הרב שמואל מוהליבר בשנים תרמ"ב-תרנ"ח 1882-1898, עבודת מוסמך, אוניברסיטת בר אילן, תשמ"ז	שויביץ, הרב מוהליבר
א' שויביץ, א' שויביץ, "המזרחי" בראשות הרב שמואל מוהליבר (תרנ"ג-תרנ"ח)", בשבילי התחייה: מחקרים בציונות הדתית, ג (תשמ"ט), עמ' 155-168	שויביץ, המזרחי
א' שייד, זכרונות על המושבות היהודיות והמסעות בארץ ישראל ובסוריה, 1883-1899, [תרגום מצרפתית: א' אמיר], ירושלים תשמ"ג	שייד, זכרונות
י' שיינברגר, ספר עמוד אש: תולדות חייו ופעליו של רבינו [...] משה יהושע יהודה ליב דיסקין, ירושלים תשכ"ח	שיינברגר, עמוד אש
א' שלוש, מי היה אותו אפלבוים?, גינות שומרון תשנ"ט	שלוש, אפלבוים

<p>י' שלמון, "אליהו עקיבא רבינוביץ: דובריה של האורתודוקסיה היהודית ברוסיה הצארית", ב' בראון ואחרים (עורכים), על דעת הקהל: דת ופוליטיקה בהגות היהודית, ספר היובל לכבוד אביעזר רביצקי, ירושלים תשע"ב, חלק שני, עמ' 721-757</p>	<p>שלמון, אליהו עקיבא רבינוביץ</p>
<p>י' שלמון, אם תעירו ואם תעוררו: אורתודוקסיה במצרי הלאומיות, ירושלים תשס"ו</p>	<p>שלמון, אם תעירו</p>
<p>י' שלמון, דת וציונות: עימותים ראשונים, ירושלים תש"ן</p>	<p>שלמון, דת וציונות</p>
<p>י' שלמון, "היהודי החדש" במחשבה הציונית-דתית, ישראל, 17 (תשע"א), עמ' 239-257</p>	<p>שלמון, היהודי החדש</p>
<p>י' שלמון, "היישוב האשכנזי העירוני בארץ ישראל (1880-1903)", י' קולת (עורך), תולדות היישוב היהודי בארץ ישראל מאז העלייה הראשונה, א-ב, ירושלים 1889-1995, עמ' 539-619</p>	<p>שלמון, היישוב האשכנזי</p>
<p>י' שלמון, "מבוא: ספר שיבת ציון ורקעו ההסטורי", א"י סלוצקי, שיבת ציון: קבץ מאמרי גאוני הדור בשבת ישוב הארץ, י' שלמון (מהדיר), ירושלים ובאר שבע תשנ"ח, עמ' 7-60</p>	<p>שלמון, מבוא</p>
<p>רב"צ שפירא (עורך), אגרות לראי"ה: קבוצת מכתבים של גדולי הזמן אל [...] הרב אברהם יצחק הכהן קוק, ירושלים תש"ן מ"מ שפירא, אהבת ציון, קראקא 1895</p>	<p>שפירא, אגרות לראי"ה שפירא, אהבת ציון</p>
<p>י' שפירא, הגות, הלכה וציונות: על עולמו הרוחני של הרב יצחק יעקב ריינס, תל אביב 2002</p>	<p>שפירא, הרב ריינס</p>
<p>י' שפירא, מאה שנה מקוה-ישראל: תר"ל-תש"ל - 1870-1970, תל אביב 1970</p>	<p>שפירא, מקוה ישראל</p>
<p>ר' שפר, "זהות בני האכרים בגליל: המקרה של יבנאל", עבודת דוקטור, האוניברסיטה העברית בירושלים 2009</p>	<p>שפר, בני האכרים</p>
<p>ד' תדהר, אנציקלופדיה לחלוצי היישוב ובוניו: דמויות ותמונות, א-יח, תל-אביב 1947</p>	<p>תדהר, חלוצי היישוב</p>

רשימת ארכיונים:

- אה"מ - ארכיון המדינה
- איב"צ - ארכיון יד בן-צבי
- איס"ה - ארכיון יסוד המעלה
- אמת"י - הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי
- אעת"א, פק"י - ארכיון עיריית תל אביב, פרוטוקולים של ועד הקהילה ליהודי יפו [תר"נ-תרנ"ו]
- אפ"ת - הארכיון לתולדות פתח תקוה ע"ש עודד ירקוני
- אצ"מ - הארכיון הציוני המרכזי בירושלים
- אר"ל - הארכיון לתולדות ראשון לציון
- אר"פ - הארכיון לתולדות ראש פנה ע"ש אברהם בלום
- ארכיון פקוא"מ - אוסף מארכיון ארגון הפקידים והאמרכלים של אמסטרדם - באוניברסיטת אמסטרדם
- ארכיון קום-שלוין - מעזבון ר' יהודה קום על-ידי צאצאי הרנ"ה שלמה קום ואלו שלוין, קיבוץ סעד
- את"ג - ארכיון הבילויים לתולדות גדרה
- אתה"ע - ארכיון תנועת העבודה, מכון לבון
- אתז"י - הארכיון לתולדות זכרון יעקב
- את"ח - הארכיון "החאן" לתולדות חדרה
- אתנ"צ - ארכיון 'בית ראשונים' נס ציונה
- את"ר - הארכיון לתולדות רחובות
- סה"ל - הספרייה הלאומית בירושלים
- NYPL - הספרייה הציבורית של ניו יורק
- UVA - אוניברסיטת אמסטרדם, הולנד

מספר הערות נשמטו בנספחים ומצוינים כאן:

נספח 4, עמ' 349-350:

1. אצ"מ A25\21, עמ' 80-81. הדיווח פורסם גם בהמגיד, כ"ח בסיוון תרנ"ה (20.6.1895), עמ' 187, בשינויים לשוניים קלים, ללא ציון תאריך הדיווח.
2. המכתב נמצא בארכיונו של מנחם מנדל אוסישקין (אצ"מ A24\618-136-137). תחילת המכתב חסרה, אך לאור מיקום העותק שלו במחברת ההעתקות של ברזילי (אצ"מ A25\21, עמ' 95-96), כמו גם מתוכנו, ברור שהוא נכתב בראשית חודש ניסן תרנ"ה.
3. אצ"מ A25\21, עמ' 97-100.

נספח 8, עמ' 370:

1. אצ"מ A192\789-3. המסמך ותצלומו פורסמו אצל קניאל, היחסים, עמ' 232-233. הוא מובא כאן בתיקון טעויות העתקה.

נספח 11, עמ' 383:

1. אצ"מ A25\21, עמ' 480.

נספח 14, עמ' 402:

1. אצ"מ A25\22, עמ' 26-27.

נספח 14, עמ' 408:

7. שם, עמ' 87-89.
- [בנספח 14, עמ' 404-409, חל שיבוש במספרי הנספחים והמספור צריך להיות: ב. (במקום ח.), ג. (במקום ט.), ד. (במקום ל.), ה. (במקום לא.), ו. (במקום ב.)]

נספח 21, עמ' 475:

1. ארכיון קום-שלוין.

נספח 22, עמ' 477:

1. אליהו ספיר שימש כמזכיר סניף יק"א ביפו, אותו ניהל ד"ר יצחק לוי. שני המסמכים הבאים, מכתבו של אליהו ספיר ומכתבו של הרב צדוק קאהן, אותו צירף אליהו ספיר למכתבו, מצויים בארכיון קום-שלוין.

נספח 26, עמ' 493:

1. שטר המכירה מצוי בארכיון קום-שלוין. טיוטה של השטר בשינויים קלים, פורסמה אצל הלוי, הוראות שעה, עמ' קכת. שם ציין הרב יוסף צבי הלוי שהשטר סודר על ידו. עותק טיוטה זו בכתב ידו של הרב אהרן אורלנסקי מפתח תקווה, מצוי באתר "אוסף הרב יקותיאל עזריאלי", 004-006.00101. שם צוין בסופו: "נוסח הזה עשיתי במכירת הכרמים והפרדסים במושבות יק"א" וככל הנראה הועתק מטיוטת השטר שהייתה בידי הרב יוסף צבי הלוי.

נספח 27, עמ' 498:

8. אצ"מ A5223J15.

נספח 28, עמ' 503:

1. את"ר, מיכל 1, מסמך 1009.

Editor: Maor Horovitz

© Copyright

Machon Har Bracha, 2020

Printed in Israel

In the seventh year

*The Sabbatical Year
in the Jewish Agricultural Settlement
in the land of Israel*

**Vol. 2
1896-1903**

Boaz Hutterer

2020 / 5781